

1845.

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő s kiadó tulajdonosánál utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeült pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomban vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés felfvetetik s pontosan és jutányosan közöltetik.

Aprilelején kezdődő 4. évi példányokkal borítéktalanul 2f. 40, postán 3 fr. 30kr. szolgálhat a szerk.

FOGLALAT. Magyar és Erdélyország. Ném. Perquam regulam nem jog a m. nemesség adómentessége? A m. ügyvédi kar miért olyan a milyen? Nyilatkozás a központi vasút igazgatósága részéről. Pápai közlés vége. Jelentések a m. gazd. s ipar-egyesületek részéről. Budapesti napló.

Amerika (S. Ana ügye, Mexico jelen állapotja; bizottsági vélemények a washingtoni senatus előtt; Tyler kétfelhelyi jelentése.)

Portugália (zendülési jelek; az újszülött hgnő keresztiségi nevei.)

Schweiz (hadügy körüli tanácskozások; jezuita-ügy; külföldi hatalmak beszólása miatti ingerültség; a szövetségi gyűlés eloszlata.)

Poroszország (választmányi javaslat a választófőirásiránt; gyermekkereskedés stb.)

Törökország (libanoni keresztények ügyét illető kormányrendelet; ismét hgnő született; ipar-mozgalom.)

Ausztrália (Újnan felfedezett sziget.)

Magyar- és Erdélyország.

Kerschbaum Antal pestvárosi fizetéses gyakornok fensőbb jóváhagyás mellett nevét Virady-ra; Junker pesti polgár és szabómester Szikrási-ra, és Skulda János szinte pesti polgár Vándorfy-ra változtatták.

Még egyszer és harmadszor és negyedszer is: Perquam regulam nem jog a magyar nemesség adómentessége? E — arról egykor a B. P. Híradó azt állította, hogy logikái fiascot követett el; a Jelenkor pedig most, vonatkozva a P. Hírlap 442. számára, kénytelen így szólni: E — ur logikája különös egy logika, mert midőn a hozzá intéztetett kérdés logikai szabatsággal ekként állítaték föl a Jelenkor egyik barátja — s nem szerkesztője által: Per quam regulam nem jog a m. nemesség adómentessége? — ő jónak látja ezt következő variációval adni vissza: Per quam regulam nevezhetni jog-elleninek a magyar nemesség adómentességét? — vajjon ezen kérdés azoneye a Jelenkor barátja által gördített?

Ha nem élünk azon országban, hol ollykor bebizonyításra van szükségünk oly igazságokról, melyeket csak hallanunk kell, hogy azok alaposságárral meggyőződünk, elég volna röviden kimondanunk, miként a Jelenkor barátjának kérdése, s az E — által előadott variatio nem egy; nálunk ez másképp áll, s úgy látszik hogy az egymás mellé helyezett két kérdés közti anomalia soknak közölünk nem is tűnik föl, míg az talán minden külföldi előtt első pillanatra ollyanul fogna mutatkozni. Ha ezt kérdezem valakitől: jog é, hogy a teljeskoru magyar főRRk mindenike megkívánja, hogy országgyűlésre királyi levelben meghívassék? kérdésem értelme más szöveggel ez: van é törvény, mely a magyar főRRket hasonló személyes meghívás követelhetésére fölhatalmazza? Ha ezt kérdezem: jog é, hogy a magyar nemesség szoros és tulajdon értelemben adót nem visel? kérdésem ide megyen ki: van é törvény, melytől a m. nemesség adómentessége jogalapját kölcsönzi: s azért ha így állítatik föl a kérdés: Per quam regulam nem jog a magyar nemesség adómentessége? egyenesen illy fölhívás intéztetik az ellenfélhez: mutassátok meg ti — kik a magyar nemesség adómentességének jogos létét tagadjátok, hogy nincs törvény, melyben azon adómentesség jogalapja föllehető volna.

De ha a kérdés illy variatio öltönyébe bujt: Per quam regulam nevezhetni jogelleninek a magyar nemesség adómentességét? akkor annak illy értelmezést is adhatni: mutassátok ki azon — bármi néven nevezendő jogokat, mikkel a magyar nemesség adómentes állapotja ellenkezik. Ez uraim egészen más térére viszi az ügyet, s ha E — urnak kedve tartja, végig mehet a nemzet psychos- s phisiologiáján, vehet egy két pillanatot az általános és németországi természetjog tanfejtegetéseire, s végül buvázkodásának némi jelét adandó fölhozhatja a jus canonicum nevét, sőt szent könyveinket is, hogy mindezekből kitéssék, miként lehetnek jogok, melyekkel a magy. nemesség adómentessége ellenkezik. Miután E — ur magát a főkérdést átöltözteté, nem csudáljunk, hogy fejtegetése első felében messze tért el a tárgytól, ollyannyira messze, miszerint nekünk őt odáig követni ez alkalommal nincs kedvünk, azon oknál fogva, mert akkor nem az lenne többé vitaközösünk fóladata, hogy kimutassuk:

sék: vannak é törvényeink, melyekből a magyar nemesség jogalapja eredetét veszi? — hanem inkább a fölött fogunk statustani értekezéseket tartani: milly szempontok teszik kívánatosá oly állapot megváltoztatását, mely ellen mind nép-psychologiai mind jus canonicum és természetjogi elveknél fogva kifogásokat tehetni. Ez nem lehet célja a Jelenkor barátjának, midőn az érdeklét kérdést fölláttá, nem lehet pedig egyebek kivül azon körülmény következtében is, mihez képest ugyan a Jelenkor örömet szolgáló organum azon elvek közretételében, mikkel a magy. nemesség adómentes állapotjának megszüntetését hazánk legnagyobb férfainak egyike hovahamarább s magára a a haza és nemzet néve üdvözölőg ügyekezett kiküzdni. A Jelenkor nem tartozott soha azok közé, kik jónak látják önmagok s mások megnyugtására minduntalan emlegetni azon elveket, miket nyilvános eselekvések vezéreül választottak; e körülménynek tulajdoníthatni, hogy E — ur s mind azok, kiknek önmagasztaló nyilatkozásokban kedvök telik, illyetén nyilatkozások nem léteben — elfelejték mindazt, mit a Jelenkor nemességünk adómentes állásának törvény utján leendő változtatása iránt tőn, s a legközelebb felállított kérdés értelmét akként fogták föl, mintha a Jelenkor nem akarná, hogy hazai törvényeinkben azok, mik az igazsággal s isteni joggal ellenkezők, kijavítottassanak.

Illyesmitől mi mindig távol voltunk, s ámbár meggyőződésünket esalhatatlan iránytű gyanánt a haza bármi teendőire nézve soha fölláttunk nem erőködtünk, annyit még is jó lelkiismerettel merünk állítani, miként az, ki nemesi adómentességünk alkotványoszerű módosítását nem akarja, szerintünk vagy nem tudja mit kíván legsürgetőbben hazánk s nemzetünk jövőjének biztosítása, vagy ha mindezt látván, velünk vélemény s akaratban nem egyezik, más részt meg jobb s czélszerűbb utat nagy munkánk végbehajtására nem mutat — az a magyar hazának s nemzetnek jóakarója nem lehet.

Ezzel tartozánk reform-kérdésünk ezen legnagyobbikának, de tartozánk ama benső meggyőződésnek is, mely erőt nyújt, hogy a haza javának nagy munkájához bármi parányi részben is járulni merjünk. Legyen ez elég annak megmutatására, miként azért hogy valamely czélra nézve a nem helyesen választott eszközök még kevésbé helyeseltető alkalmazása ellen nyiltan kikelünk — magának a czélnak őszinte barátjai vagyunk.

Ezekből látható, hogy mi hazánk egykori szebb jövőjének érdekében forrón óhajtuk a magyar nemesség adómentes állapotjának törvényhozás általi rendeztetését; de épen azért, mert nemzeti jövőnk mikénti alakulását főleg ezen rendeztetéstől várjuk, szoros kötelességül tekintjük megczafolni vagy helyre igazítani mindazt, mi a dolog alkotványoszerű kifejlését gátolná vagy késleltetné. A „pisztoly időelőtti elcsütése“ ezimű czikk rosszalja az adómentességnek egyesek által s részéről de facto történt ideiglenes megszüntetését, mi a ns gróf ott kifejtett nézeteit örömmel közöltük, mert a magyar nemesség adómentességét törvényben gyökerezőnek tartjuk, s mert hisszük, hogy mint illyen — tehát mint sarkalatos jogaink egyik legkitünőbbike czélhoz vivőleg csak törvényhozás utján kezelhetetik; — a P. Hírlap kikelt, „a pisztoly időelőtti elcsütése“ ellen, s később, hogy a de facto megkísérett önadóztatási kísérleteknek még több erő szerzettessék, kikelt ellenünk főnebb is érintett 442 számú irányezikkében.

A 442 számú irányezikknek, mint említve volt — be kell vala bizonyítani, hogy vagy nem voltak soha törvényink, melyek a magyar nemességet minden egyenes és szoros értelemben vett adózástól fölmentik; vagy hogy voltak ugyan illy törvényink, de ezek vagy soha életbe nem léptek, vagy idő jártával törvényhozás utján eltöröltettek. Látni való, hogy

ha a kérdés ekként állítatik föl, nem lesz vala szükség hosszas értekezésekre, mert alig kellend egyebet tennünk, mint fölútni azon könyvet, hová a nemzet törvényhozása jogviszonyink rendszabályait századokon keresztül leraká, s idézni azon törvényeket, melyek a magyar nemesi rend adómentességének jogalapját képezik.

Mielőtt e száraz idézetekre áttérnénk, szükség még egy lényeges különbség iránt tisztába jönnünk. „A magyar nemes született katona“ ezt szokták mondani még ma is, midőn az élet egészen ellenkezőt tanúsít: 1715ben s ismét 1823bana a nemesség hadi szolgálatára nézve törvényhozás utján — módosítások kezdettek behozatni, s később az egész katonáskodási rendszer megváltozott. Már ha valaki visszamenve a történetekre azt állítja, miként a magyar nemesség hajdan nem volt ment a köztől, sőt annak mondhatni nagyobb részét viselő, minthogy az ország védelmének terhe feküdt vállain: tökéletesen igazat fog mondani, s állítását illy értelemmel — alig fogjuk józanul kétségbe vonhatni. Igaz az is — mint már igen sokszor el volt mondva, s mint a mindennapi tapasztalás is bizonyítja, hogy a nemesség ma már azon terheket a régi mértékben többé nem viseli. Ebből tehát kettő következik: a magyar nemesség hajdan nem volt tehermentes; s ismét: a magyar nemes mai nap az egykori terheket többé nem viseli. — Ámde a P. Hírlapnak kitézött kérdésünkre vonatkozólag sem az első sem az utóbbi következtetéssel nem lehet dolga; töle egyenesen annak megmutatását várnók, hogy a magyar nemesség adómentessége nem jog, mivel illy jogot törvényünk nem ismérnek. Ezt pozitív törvényinkből megmutatnia teljes lehelten, mert ezek nemcsak különbséget tesznek mindenkor az adózási s katonáskodási kötelesség között; hanem rendes adóra egészen más forrásokat mutatott s nyitott ki idők szerint a törvényhozás, régenté is volt hazánkban adózási rendszer, de az alól a nemesi rend törvény szerint föl vala mentve.

A Bulla aurea s Iae 9uside vonatkozó szavait mint a nélkül is eléggé ismérteket nem idézve, röviden először is az 1723: 6. t. czikkre hivatkozunk, hol ezek olvashatók: „SS. stb. Majestas eisdem Status et Ordines, tam Dominos terrestres quam et alios quosvis nobilitari praerogativa gaudentes, ab omni contributione, in perpetuum immunes conservandos elementissime decernit. Az 1741: 8. t. cz. pedig még sokkal tovább menve azt kívánja, hogy a nemesség adómentessége soha még csak kérdésbe se vonatthassék. Sőt legújabbban az 1805: 1. t. cz. 17 §. az armalistákat is mindenkorra kiveszi adó alól: fenmaradván közfelkelés (insurrectio) idején a katonáskodási kötelesség. Látható tehát, hogy más valami az adózás, és más a katonáskodás, midőn az armalisták épen azért tétetnek (az 1723: 6. t. cz. szerint fenmaradt) taksáktól a d o m e n t e s e k k é, hogy annál készebben teljesítsék a katonáskodás kötelességeit.

Törvényinkben világosan s több ízben kimondatik a nemesség adómentessége; ellenben nem idézhetni csak egyet is, hol a nemesség adó alá vetetése volna megállapítva. Ha tehát egy huzással letörteni nem akarjuk mindazt, mi a nemzet életkörében századok folytán törvényhozás utján jött létre; ha úgy nem akarunk eselekedni, mint az 1791. francia constitutio, mely hatalma tulérzetében, hogy mind az, minek létét ő nem akarja — nem létezik: kénytelenek leszünk megvallani, hogy bár szerfölött kívánatos sőt multhatlanul szükséges, miszerint nemességünk mostani adómentes állapotja hova hamarabb megváltozzék — annak mindazáltal olly jogalapja van, mely mindeddig egyenesen sarkalatos törvényinkre van építve, s ennél többre a Jelenkor barátjának in ezen kérdése: Per quam regulam nem jog a magyar nemesség adómentessége? — nem volt irányozva. Volt pedig irá-

si naptól fogva az ez-
ig lekötelve ma-
ncstárra nézve pedig
zdódik, melyben a
r részéről az aján-
s kimondatik.

ajánlatok fen kitü-
t nevezett biztosság
sak azok fognak te-
lyek szabályszerint
bb kijelölt bizonyít-
nak. Elsőbbség azon
melly a Kincstárra
fog találtatni felle-
ző személyes tulaj-
ténél fogva is elég-
jt.

lyelkij ajánlat elfo-
a leszen, azonnal a
ittetni s a velt szer-

zónak letett bánat-
okleveleik vissza-
elfogadott leköté-
ra nézve felmenteni
által letett bánatpénz-
tatik; mindazáltal
helyett egy más e-
állítani.

ó azon időre, mely
szűdés-kötésre s
latok által vételére
a meghízottja által
kor a Kincstárnak
a letett bánatpénz-
tőztatni. Ha pedig
sem enged, akkor
eszen, s szükségé-
lére, a vállalkozó
llgatása nélkül az ő
rendelni.

állalkozónak mun-
arányához képest
enni:

óli engedvény le-
zó építvényi ösz-
osztatni s a vál-
módon fog kifizet-

ó annyi munkát
első részletre eső
n két harmadával
az első részlet ki-
szletet megkapja,
mad részlet som-
s e szerint köte-
a, a mennyiszor va-
sét igényelné, két
it ez felér, a mun-
mérleg szerint fog
sz az utolsó-első
ti az utolsó rész-
a vállalkozónak
végső ünnepélyes
ing) s végső nyil-
rúng) megtörtént,
udv. Kincstárnak
ezett.

ó munkálatai után
éait igényelni ki-
stári építési fel-
ly a munkálatai fo-
vezetni fog, bizo-
ló leszen, mellyel
adó pénz utalvá-
k. udv. Kincstár-

sz építvényi ösz-
következté-
mint a költség-
erre a bizonyít-
ódon fog tekintet
népélyes vizgá-
jén érintett rész-
zettellen marad-

nak egyike vagy
kor a vállalko-
előleges fizetés-
re csak a nm. m.
engedelmel
en esetben is két
a tökéletes nyil-
tőztatva marad-

1845. 1-3

sz. Gazda s okle-
nyaral és más a
beszélés ir; a
aművelés, czu-
ok készítéséhez
Bérmérett leve-
nyköző Fehér-

nyozva csupán azért, mivel E. ur a P. H. 430ik számában csak amúgy odavetve 's pálezatöréskint állítá, hogy a magyar nemesség' adómentessége nem jog (nem jogállapot) hanem óriási visszaélés.

A magyar ügyvédi kar miért olyan a millyen? Valahányszor olvastam, vagy hallottam az ügyvédi kar gyaláztatását, mindannyiszor eszembe jutott az, a mit én ezer más esetben is alkalmazni szeretnék, t. i. a' szent hajdanban történt, miképen az apostolok megéhezének 's a' mezőn kaláshozokat tépének, kidörzsölék és élvezék. Ezen megindul a' nemesebb szív 's embertársait megszanja; a' pogány kebel ellenben, az elfajult zsidóság csufot üve így szólítá meg őket: „tudjátok é, hogy ma szombat van, szabad é nektek dolgozni?” Ugy van ez, valóban az ügyvédi karral is. A' magyar nemzet, ugyszólván özönrel szóra az ügyvédi okleveleket jobbra balra; azonban arra mindig igen vigyázott, hogy ez okleveles roppant sereg valahogy megéljen ne tudjon! A' mese azt mondja, hogy az ördög, ha nem volt mit ennie, pókká lön és legyeket fogdosott! Nem mondom, hogy az ügyvédi kar pókhálója is számos talán torzonborz bajszu és ótestamentomi szakálos légy is meg nem akadt! De, kérdem: kicsoda volt ennek oka? Felelet: az, ki az ügyvédi egyedeket vég nélkül 's folyvást szaporította, de azzal semmit sem gondolt: honnan és miből fog e' roppant ur i sereg élni? sőt a' hol csak lehetett, é lehetése utja it bevágta, 's midőn azután a' fenforgó ur i sereg olyanná lön a' millyen, akkor uton utfélen, megyei 's egyéb gyűléseken nádályoknak, esontrágó veszélyes állatoknak 's mirigyves lényeknek gúnyolták!

Itt minden a' törvényhozástól függ. De az arisztokratiai szellem a' törvényhozásnak oly irányt adott, miképen a' pénz hatnál többet ne kamatozhasson, (mert ugymond jó lesz azt fölvenni, 's vele honn és külföldön egy kis fényt üzni) 's a' törvény meg lön, megfelelő illy arisztokraták szellemének, melly t. i. pénzt nem adott, hanem vette kölcsön. De az így felköleszött pénzekkel nem mindegyik bánt illy pazarlilag. Mert akadt ám közöttük olyan is, kik ezen pénzeket jószágokat acquiráltak t. i. zálogba vettek. 'S nézzük csak, milly bőlesek talának itt az illy arisztokraták önmagokra nézve? Ezen idegen pénzt meg lehet némellyike édes örömet kiadta volna nagyobb kamatokra is. Hja! de ennek utjában állt a' törvény, mert ez u z s o r á s k o d á s lett volna, ergo, patere legem, quam tuleris ipse. (Bocsánat, hogy illy deákosan írok; mert régi időkről szölok) Igen ám! hanem „est modus in rebus.“ Nem úgy tegyünk ugymond, hanem vegyünk zálogba a' megszorult apróbb nemességű jószágocskákat 's birjuk vagy 32 esztendőig, 's ez már noha tán ezret is hozhat 100tól, de még sem uszora hanem zálog; mivel pedig az illy zálog igen felségesen kamatoz, gondunk legyen rá, hogy egykönnyen ki ne válthassák: azért szükség mindenek előtt országosan elhatározni, miképen a' zálogos pörre tett költségek meg nem ítéltetnek. Így majd nem lesz kedve ugymond senkinek perelni; mert a' szegény így fog magában gondolkodni: „mindenemet rá költöm, 's tán még meg is bukhatom, 's ha ki talál fogyni a' czérna, majd mit csinálók azután? Az ám; de ime fölkel egy terebély törvényhozói tag, 's azt mondja: „nem elég urak! mert van még egy átkozott menedéke a' szegény embernek, az ügyvédi kar! majd oda találja egynek adni az egész keresetet felében vagy harmadában.“

„Igazság!“ kiáltanak 's lön az 1723: 38. de advocatis „qui de quotta litis et parte acquisitionis cum causantibus convenire non poterunt.“ (§. 5.) Már most hogyan merjen az ügyvéd zálogos pört maga költségén kezdeni? Hisz először is ő ki van téve annak, hogy a' perköltségek meg nem térítetnek, ki van téve továbbá (ha a' zálogos leveleket magára ruháztatja) annak is, hogy egyik táblán azt mondják neki: „quamquam regula juris sit: cui licet plus, licet etiam minus: quia autem regula haec haud ita etiam retorqueri valet, quasi tenendum foret quod cui minus non licet, liceat totum, imo recta prudentia e ratio, quam juxta prologi tit. 14. omnis iudex in suis deliberationibus sequi debet, recte contrarium svadeat, quippe, quod, cui minus non licet, tanto a fortiori haud liceat ipsum etiam totum, adeoque ipsis adeo actis processualibus digito quasi mon-

strantibus, quod deotalis cessio advocato N. N. celebrata, manifeste quottam litis redoleat“ 'st. isten tudja mit nem tehetnek neki, t. i. actionem actoratum 'stb. condescendere 'st. De mit is vitatom én ezt? hisz közösen el van ösmérve, hogy az ügyvédi kar ellen vannak, de mellette ninesenek alkotva törvények. Annál fogva mondhatni róla bátran: extorres facti sunt! Az utolsó sátoros czigánynak, akármely tözsérkedő rácz vagy örménynek, 's minden toprongyos zsidónak szábad nyerni akármennyit, csupán az ügyvéd azon szerencsétlen honpolgár, kinek sorsát eddigi törvényes ellátásunk még a' zsidóéval is alábbalóvá tette; mert a' zsidó felezh et bátran és szerződhetik de quotta lanae, vini, avenae 'stb. az ügyvédnek pedig de quotta litis et parte acquisitionis szerződni nem szabad. Már pedig a' ki ösméri az emberri természetet, igen is át fogja látni, miképen az életető pörök épen azok leendnének, mellyek bizonyos keresetbeli részre (penes quottam litis et partem acquisitionis) adatrának az ügyvédnek által. De kérdem: ha előre nem fizetetti magát embere által az ügyvéd, vajjon (egyezkedni találván a' felek) mennyit 's hogyan veendi meg rajta? Kimerítő és különös t. cikklet kellene az ügyvédi kar érdekében is alkotni mint p. o. a' esődületi pör ellenében alkottunk; de megteremteni a' tömérdek ur i nagy tömeget 's nem adni neki módot elélésre, hanem annyival érní be, hogy illyen meg amolyan rémitő embereknek szörnyetegeknek kiáltjuk őket, nem elég. A' ki Eugen Sue nézeteivel megbarátkozott 's a' felhozottakat méltányolni tudja, az illy méltatlannul gyalázkodó uraknak bizonyosan azt sugná fülébe: „segítetek rajta!“ Az ám, hanem igen bajos illy urakkal beszélni, kik még a' magány-önérdek szűk körébe Plato árnyai-ként a' valóság felé háttal fordulva ülnek 's az árnyékok valóságunk tartják; kik egész világot mystifikálni akarnak 's ezen emberszerű elvről: „élni, és mást is élni hagyni“ tudni nem igen akarnak, kik megkeresztelkedtek ugyan, de a' keresztység legfőbb elvére, melly az általános ságot parancsolja, alig hederítenek 's egyszer azt mondják: a' pénzzel uszoráskodni nem szabad 's a' ki többet veszen 100tól mint 6tot, az uszoras, ellenben a' ki zálogba veszen jószágot, habár 100tól ezret kamatoz is neki, az nem uszoras.

(Igen jól esik itt megemlékezni Fay András egyik nagyon elmés meséjére, midőn a' esőrös gazda betoppán urához 's mondja: „nagyon roz 's sor tekintetes uram!“ „Hogyan?“ kérdi ez. Hát csak úgy, hogy az én tehenem keresztül ütötte a' tekintetes ur tehenét... Mire nagy haraggal rá rivalkodik az ur: „No azt ugyan megfizeted akasztófára való!“ Hanem mire a' gazda mondja: tán hibásan szóltam uram! mert hiszen a' tekintetes ur tehené verte keresztül az én tehenemet... akkor fejel nyugodtan az uras: „már az más... ki tehet róla fiam?“)

Avagy azt mondja valaki: „ott a' törvény, melly igen gyönyörűen mondja de advocatis t. i. az 1723: 38. §. 6. ly.: „occasione autem limitationis eorundem salarii, in processibus causarum per iudices fieri solitae, idem (salarium) amodo etiam deinceps (habita tamen advocatorum experientia e habilitatis et insumti ac insumendi laboris debita ratione) iudices conscientiose limitabunt.“

Igaz! Ez látszik mondani valamit, hanem igazán szólva (tisztlet becsület) majd semmit sem mond; mert a' gyakorlati pályán egészen más színben áll elé ama mézes madzag 'sat. A' híroság addig nem is lesz olyan, a' millyennek lennie kell, míg olly tisztos fizetése nem fog lenni, hogy belőle becsületesen megélhessen; mert addig a' possessionatus nélkül, ugyszólván, el sem lehetünk. Ez pedig abnormis állapot... Mert abból, hogy valaki bene possessionatus, azt következtetni, mikint ő egyszerűen itélni és törvényhozni tud, és így született bíró és törvényhozó, a' 19d. században legalább neveltséges. De a' szegénytől sem kívánhatni, hogy (minden tudományos készsége mellett) megyei hivatal vállalva, koplaljon 'stb. 'stb.

Urak! nagy ideje, hogy az állodalomnak olly fontos jelentéke részéről, minő az ügyvédi kar, valamit gondoljunk! 's iránta egy különös, igen kimerítő törvényezikket alkossunk, minő a' esődületi pörökre nézve alkottattott. Megérdemli ezen kar a' legfeszültebb figyelmet; hiszen, életünk, vagyonunk, becsületünk védelme 's minden jogaink megőrzése rá van bízva!... Z o m b o r y L.

Nyilatkozás. Mart. 15kérül kelt augst. „Allg Zeitung“ 74d. számában egy névtelen Bécsből mart 10én kelt értekezésében a' magyar középponti vasutársaság mart. 8án tartott 3dik közgyűlésének 's e' vállalat igazgatóságának legmenthetlenebb módóni megtámadására vetemült. Ha a' szerző azon-sága fölött kétség léteznék, ezen gúnyiratnak ama hirtel 79 sz. közlött folytatása alapos gyanításunkat egész bizonyossággal emelné. A' minden mérsékletet túlhágó kikelések 's az e' mellett nyilvánított szenvedélyes részrehajlás világosan kijelöli ama fogadott műszert, kinek megtámadását a' középponti vasut-igazgatóság megvetette, 's kinek fenyegetései illő módon vissza is utasítottak. Az igazgatóság e' gúnyiratot, szerzőjére vonatkozva, csak egy szóval is visszatörlni méltóságán alulinak tartaná. Egyedül a' végül, hogy azokat, kik általa netalán megcsalhatnának, kártól megója, köv. nyilatkozásra indítatik. — A' dolgok folyama következő: A' részvénytőke az 1844. jun. 29kén tartott közgyűlésben már azon okból emeltetett 18 millióra, hogy a' t. cz. orsz. Rdek azon kívánságának megfeleltessék, miszerint az eredetileg tervezett lópálya gőzgépekkeli szállításra átváltottassék. Ezen szabályszerű közgyűlés végzése az illető hatóságok elibe terjesztettek, 's azoktól e' módosítás körüli minden megjegyzés nélkül nyilváníttatott végett visszakerültek. Ugyane' végzés által a' részvénytőke hét milliónyi szaporításának kiosztása a' legközelebbi közgyűlésre bízott, melly utóbbi azt az előbbi közgyűlés alapján véghez is vitte. Így tehát nem igaz, hogy az említett tökefelemelés rögtön és valamely homályos finczmütétel következtében határozottatott el az igazgatóság által. Szintugy rágalmozott, hogy az újabb részvénykibocsátásnak 4,250,000 forintja az igazgatók által tulajdon zsebeikbe dugattott, vagy megvesztegetésekre használtott. A' főnebbi összeg az egészen háborítatlanul hagyott 1844. jun. 29ki közgyűlés eljárása szerint, az intézet érdekében, aláírások által födötetett 's a' legelőbbkelő 's nevezetesh váltó- és kereskedőházak, mellyek már részvényesek valának, engedtetett által, miután e' házak nemcsak 4,250,000 frnyi öszszegnek, hanem az egész 7 millió frt kibocsátásnak minden körülmények közti fedezésére írásban kötelezék magokat azon esetre, ha tán kiegészítetése a' többi részvényes által nem eszközöltetnék 's be nem fizettetnék. Nem igaz továbbá, hogy a' közgyűlés csak az igazgatósághoz tartozókból 's a' magyar középponti vasut, valamint az állítólagos rokon éjszaki pálya tisztviselőiből állott. A' közgyűlésre azon 100 részvényes a' megszabott időben névszerint hivatott meg, kiket szavazásjog szabályszerűleg illet, 's nem az igazgatóság tiszte volt, a' rokonsági fokozatokat megvizsgálni. Az sem igaz, hogy néhány szavazatjogos nyakkereskedő a' közgyűlés végzéseinek ellenmondott. A' tárgyalások nyomtatásban megjelent jegyzőkönyve majd ellenkezőt bizonyítand. Nem igaz, hogy írásbeli előterjesztések meg nem engedtettek 's jegyzőkönyvbei felvételök megtagadtott. Egy szavazatjogos részvényes által a' közgyűlés elibe terjesztett írásbeli nyilatkozás felolvastott, 's egymásik a' kir. biztos ur által 's pedig azon okból utasított vissza, mivel nem a' közgyűlésnek szavazatjogos tagjától, hanem csak valamely távollevő részvénybirtokostul eredt, ki az öszszehívás idején még a' választmány részvényesekint sem jelent meg a' társaság könyveiben. Nem igaz, hogy nm. Esterházy Károly és m. Pálffy Leopold Ferdinánd grófok szándékosan nem jelentek meg a' közgyűlésen, miután egyéb hivatalos foglalatosságaik által a' megjelenésben hátráltattak. Tagadtatik továbbá, hogy Sándor gróf és Skribanek ezredes mint igazgatósági tagok elbocsátásukat szorgalmazták, mert azok igazgatók soha sem voltak, mint azt az 1844. jun. 28ki választás lajstroma bizonyítja. Az sem áll, hogy a' berlini részvényesek a' tárgyalás alá kerülendő indítványokról nem tudósítottak. A' bel- és külföldi hírlapokban jó idején nyilvánított hirdetések ellenkezőt mutatnak. Mi azon indítványt illeti, hogy Ullmann Móréc ur a' vállalat alapítója holtigani igazgatóvá neveztessek, ez a' közgyűlés egy tagjától felhozott 's a' gyűlekezettől az érdekltetnek ez intézet körüli köztudomásu érdemei tekintetéből egyhangulag elfogadtott 's az igazgatóságnak meghagyott, hogy legfelsőbb helyen legkegy. helybenhagyásért 's az e' tárgy szabály megváltoztatásáért folyamodjék.

Végre kaján rágalmazás, hogy az igazgatóság részéről akármely okból írásbeli ajánlatok küldettek volna börszpeculansoknak. A tetteleg körülmények ezen igaz előterjesztéséből hozzon már mostan ítéletet a részrehajlatlan közönség. Csak cziránti tiszteletből indított az igazgatóság ama gyalázatos koholmányok megezáfolására, miután a kir. biztos ur jelenléte, valamint a közgyűlés végzéseinek a nm. hatóságok általi helybenhagyatása valamely törvénytelen eljárásnak minden vádját már csirájában is elfojtja. Kelt Pozsonyban mart. 28. Skán 1845. A középponti vasut-igazgatóság által.

Pápai tudósítás vége. Egy szemtanu után pedig még egy furcsa kis történetnek is jöttünk nyomára. Egyik heti vásáron bizonyos teveli nemes embernek sok tisztujtást látott lova czélszerűnek látta hátulso lábát egy gyermekre ruhájával érintkezésbe hozni. A gyermekre panaszt tesz egyik vásárbírónak 's ez 12 frtra bünteti a magyar korona egyik drágakövet. De ezen teveli drágakő felfogván értékének egész nyomatékát elpanaszolja szomorú esetét a férfitől, kit ő is választott a nép közül bíráljaul 's kit az adózó nép veritékés filléreivel fizet vala. A férfit, noha a vásárbírósról törvényezik mást rendel is; 's noha ő nem is központi bíró; és bár a vásárbíró azt mondja is, hogy ő ezen dologban szintolly teljes-hatalmu bíró minő az, ki őt maga elibe idézteté; a vásárbíró — bár városi lakos és nemmese 's így mivel eddig az volt az alapperceken a törvény, hogy az alperes bíróságánál kezdesék a per — nem is elibe tartozó volt ez — tüstinti becsukatási mütételhez fogás által a bírság-viszsaadásra kényszeríti. Eljen a vásári rendőrség!!! Mi pedig térjünk vissza azon intézkedésekhez, miknek létrehozásával, noha az állandósítási elvek legkisebbikének sem tekintetnek ki nyaka, a közjólét és kényelem mégis tetemesen növekednek. Ide számítom én a kisdedovoda ügyét, mi már több év óta kinlódik vajudással, mert tőkéji már alapítva is vannak, de tudja isten — sejtí é tán keserves jövőjét — semmikép sem akar világra jöni. 'S van é valami áratlanabb dolog a házak számozásánál 's utzanevek felírásánál 's hinnétek é uraim, hogy mind e mai napig szó sincs róla egy tizenhatezer lakosnyi és jó széles kiterjedésű városban.

Továbbá a helység határában jókora területű homokdombozat régóta szőlővel van beültetve 's majd mindenik szőlőben számos gyümölcsfa. Mégis ki a pápai piac gyümölcsét ette, alig képzeli hogy ember önérdéke 's az ipar gyümölcsözéséről oly el-tompult fogalommal bírna, hogy bár néhány órányira fekszik innét Somlyó, honnét a legnemesebb szőlőveszszőket 's elég jutányosan lehetne beszerezni 's gyümölcsre nézve is egy kis gondossá 's utána-nézéssel elég nemesítő ágat lehetne kapni, mégis mind a szőlőzet mind a gyümölcsészet ügye a legboldogtalanabb lábón áll. Nem lehetne é uraim egy kis szőlő- és gyümölcsnemesítő együletet állítani 's vajjon a jó földű tőkert a föld minőségéhez irányzott gyümölcsfakkal beültetve, nem sokkal nagyobb, biztosabb és okkal kevésbbé ingékony jövedelmet adna é mint az annyira változókéony áru hagy-ma? Hogy általjában a szőlőhelységeken minő más rendet, mennyi üdvös szabályok behozatalát 's konok régi rendelkezések eltörlesztését lehetne a szőlő-birtokosok érdekében célba venni, most erre bővebben kiterjeszkedni nincs szándokom.

A kegyes ohajtatok oly széles birodalmából most áttérnek a napi újdonságokra. Pengetik itt ott hogy az előkelő nők olvasóegyletet akarnának állítani. Üdvözöljük e jótékony eszmét 's minélelőbbi, minél nagyobb sikert ohajtunk neki szívünk-ből. Ez egylet sok rossz kiirtatását és sok üdvös megalapítását veheti foganatba. Csak maga a kártyadűh el-lankasztása oly erkölcsi nyereség, mi bőven jutalmazza azok igyekezetét, kik ez ügyben fáradoznak. Hátha kebleitek legnemesb sugallatinak engedve figyelmet fogtok fordítani a társadalmi életben anynyi alakban előforduló inség és nyomorra, minek annyi jobb sorsra méltó ártatlan lesz áldozatává 's kivált nálunk magányos — különösen nőegyletek hivatása. Csak kísértések meg a jótékony 's faját 's érezni fogjátok kebleitekben azon nyugodt derűtséget, melly akkor szokott csak keletkezni, ha öntudatunk sügja, hogy emberhez illőleg eslekedtünk, 's melly az ur előtt kedvesebb minden-ti imádságitoknál. Imádkoztatok azért a jótékony-ságnak imádságát.

A pápai rabbi legszebb férfikorában, miután utóljára életében magyar nyelven szónokolt híveinek, Ábrahám kebelébe költözött. Szabadjon itt az Életképek szerkesztőjét az iránt meginteni, hogy Melli kisasszony, — az ő pápai levelezője — szavait ne vegye másként, mint az igaz lélek és őszinte szív színházbírálatit, mert ha Melli kisasszony csak valaha, bár nem épen a magyar szónoklaton is, látta volna e' rabbit, bizonyosan ismert igazságához vonzó-lásánál fogva, nem állítandáná, hogy annak ősz fűr-tei vannak, mert a hatalmas Jehova kegyéből neki míg élt, a legszebb fekete fűrtei és szakála voltak. A megboldogult, a vakbuzgó's pusztaszertartási és apró vallásos szokásokhoz körömszakadtig ragaszkodó köznép hálványa volt, 's hábar mi lelkünk-ből ohajtjuk is, hogy utódlja ellenkező szellemben működjék 's mint lelki vezető, megértve a kor ki-vánatit, gyűlekezetét felvilágosítván a' fölöl, hogy a hit lelke nem aprósd szertartásokból 's vallásos szokásokból áll — mik e' keleti rajt annyira elszigetelik Európa polgárosodott népeitől; sőt hogy ezen apróságokat áldozatul is szükség leend vinni, midőn polgárráéltelők életkérdése forog fen; mind a' mellett is a' zsidó nép szép lelkesedésének példájaul hoz-hatjuk fel azon intézkedést, mit ez a' megboldogult rabbi özvegye 's gyermekei részire tett 's mi arány-lag szintolly fényes mint minőt a' francia nemzet-gyűlés Villemain országlár gyermekei részire meg-szavazott. Az özvegy t. i. évig férje egész fizetését huzza; élte fogytáig pedig vagy míg férje nevét vi-seli nemesak illendő lakást kap, de hetenként hét pengő forintot is hűz a' közpénztárból; meghalván pedig vagy újra férjhez menvén, gyermekei huz-zák összesen anyjuk hetidíját, menyekzőjük nap-jáig, mikor is nászajándékul mindegyik 400 p. ft kap. Nem tudom ha a' szent-gáli lelkész hagyott é valaha özvegyet maga után, de bizonyos taplósíp-kákra és családi löcsövekre merem mondani, hogy a' községpénztárából — melly tiszterre legalább is gazdagabb vagy legalább többet jövedelmező a' pápai zsidóközség pénztárában, csak hogy termé-szetesen, a' pápai zsidó előjáráságnak nincsenek annyi lakomái és ollyas árjegyzéki beszámításai minő a' monda szerinti, melly is így hangzik „Vesz-prémbe voltunk szegyet vettünk: ettünk itünk = 50 frt.“ — tehát a' taplósípkák édes emlékezetére mon-dom hogy e' gazdag község pénztárából nyugdí-jazásra még egy lelkész is számított; és hogy nem számított, igen okosan eslekedte.

A napokban egy szerencsétlen fiatal család-apa — ki nejét rendetlen életmódjával sírba temet-te — ugyanennek sírjánál golyó által vetett véget éltének nevetlen árvát hagyva maga után. Kevés-sel ez eset után a' környéken egy nagy's jeles család fiatal sarjadéka — kimondhatlan gyászukra roko-ninak, nejenek 's gyermekeinek — hasonló módon költözött ki a' világból, — azon különbséggel hogy ez illendőn eltemettetett; míg amaz — — — Mindkettő leginkább Evan isten tulbuzgó hálvá-nyozásának lett áldozata; nem eléggé intó példa é ez arra, hogy itt ideje nálunk is a' „mérsékleti egy-let“ életbehozatalának; csak hogy aztán népészink között Mathew atyát is kell találnunk!

Sán a' védegyelet a' griffteremben gyűlést tar-tett, csak 8 hölgy volt jelen, a' férfiak bár számosan voltak, még is többen hiányoztak. Két kereskedés kinyitására adá az egylet megegyezését, miután a' vállalkozó urak árjegyzékeik és számviteleikbeni akármikori betekintésre hatalmazák fel az egy-let 's a' legkisebb család esetére 500 ft bírság-fizetésnek vetették magokat alá. Hire van hogy tavasz-utóra már az egyik bolt ki is lesz nyitva. Sok sze-rencsét hozzá édes jó uraim!!! — Döngeleghy Bol-dizsár.

A M. Gazd. Egyesület ismételtesztő szakosztálya örömmel jelentheti, hogy a' gazda-sági ismeretek gyarapítására 's különösen a' falusi ifjú-ságnak szánt „Gazdászok Kistükör“ című nép-könyve mindinkább pórtoltatásra talál, különösen peüg egyes lelkes földesurak 's városi községek által, iskoláik számára nagyobb mennyiségekben rendeltetik meg. Így vitetett M. Rimely pannonhalmi főpátr ur 150, fm. Batthyány Fülöp hg 300, fm. Eszterházy Pál hg újabban 200, nm. Szerencsy I. k. sz. ur 50, nm. Széchenyi Lajos gr. 50, nm. Vay Miklós b. 50, m. Viczay Károly gr. 120, a' tiszameli-ki rf. egyh. superintendencia 500, N. Beeskerek városa 120, N. Kőrös 100, Szatmárnémeti 300, Szolnok 120, H. M. Váscrhely 150, Veszprém 30 példányt. 'S részint ezen, részint pedig egyéb könyvkereskedői uton történt rendelvények azon kellemes helyzetbe hozták az Egyesü-letet, hogy e' népkönyvnek, mellyet méltán nevezhetünk legolcsóbbnak e' hazában, legközelebb negyedik u-

jabb kiadásáról gondoskodjék. 'S minthogy ez alkalommal azon némi czélszerű javításokat is tenni, sőt egy pár nagy-érdékű szakaszszal bővíteni is ohajt: ezennel szakértő tisz-telt hazánkai szives bizodalommal kéretnek, hogy a' mennyiben e' könyvecskének akár tartalmára akár egyéb érdekeire nézve észrevételeik volnának, azokat a' munka közhasznosága emelése tekintetéből a' titoknoki hivattal minélelőbb közleni ne terheltesse nek annál is inkább, mint-hogy az Egyesület a' negyedik kiadást legközelebbi ju-niusig már a' tisztelt közönség kezeibe juttatni szándéko-zik. Pesten, martius 20án 1845. T ö r ö k János, egyesü-leti titoknok.

Miután a' m. Czindery László főispán ur ál-tal kitűzött jutalomdíj következtében bemutatott ku-koricacsutazógépek a' mgos díjazó ur föl-tételeinek a' bíráló küldöftség ítélete szerint meg nem feleltek: versenyezni kívánó szakértők és gépészek ezennel értesítetnek, hogy a' nagylelkű díjazó ur által ajánlott jutalom a' korábban kihirdetett föltételek mellett újabbán kitűzetik, 's a' zuzó-vagy örlőgépék bemutatása f. é. július 5kére állapittatik meg; a' gépek az egyesületi köztelken fogadtatnak, elölleges jelen-tés a' titoknoki hivattal (gr. Károlyi ház, Üllői út) ki-kértevén. — Pesten, márt. 20kán 1845. A. M. G. a. z. Egyesület titoknoki hivatala.

Iparegyesület. Elölleges jelentés az 1846diki nyárbán tartandó harmadik mag-yar iparműkiállításról. 1843ban tartott má-sodik iparműkiállításakor tartott közgyűlésünkben azt határozá az egyesület, hogy ezután csak minden három év mulva tartassanak országos műkiállítások. A műipar-nak ugyanis mind elméleti mind gyakorlati haladása sokkal nehezebb, fáradságosabb, sok egyéb föltétel fejlődésétől függőbb, 's több időt is igényel, semhogy, kivált hazánk gyáraiban és műhelyeiben rövid éves időszakok alatt lehetne nagyobb szerű, újabb föltétele-sedést tanúsítani. — A' műveseknek is kívánatosb a' mindennapi forgalom czikkeivel foglalkodni, sem-mint méltányosan lehetne tőlük várni, hogy verseny-műveket készítsenek gondosabb munkával, ünnepebb díszszel, tehát költségesb előállítással, mint minőt a' köznapi szükségek kellőleg megjutalmazhatnak. — Félre értik ugyan az iparműkiállítások rendeltetését mind azok, kik a' kiállításhoz másoképolgónak, mint a' hogyan vevőiket 's megrendelőiket szolgál-ni szokják, mert a' kiállításokban a' műteremek szoká-sos munkásságának kellene tükröztenni. — Azonban ki venné rosz néven, ha még is feszítetebb szorgalom-mal, készületesh igyekvéssel törekszik a' műhely fér-fia dolgozni akkor, midőn tanuságok kíván tenni arról, mikint nemesak azt tudja előállítani, mit a' forgalmi filléres alkuk mellett készíthetni, hanem képes volna megfelelni a' mütudomány igényeinek is, 's képes vol-na diszesíteni oly alkalmakat, mik a' nemzet műipari ünnepei közé akarnak számíttatni? — Es szükséges, hogy ezen országos ünnepek ne váljanak gyakoriságuk által köznapiakká, sőt inkább, hogy hosszabb időközök leforgása nyujtson nekik ahított, várvavárt érdekességet, megidőszaki ismétlések bizonyossággal járjon, mint az időszámítás korszakai. — A' jövő 1846. nak nyárbán pedig lefolyand a' 3 év, 's erre az igazga-tó választmány meghagyatából szerencséje van alul-irotnak hazánk minden iparműveseit figyelmeztetni, miszerint mind azok, kik a' kiállítások áldásos üdvei-ben részesülni kívánkoznak, magok, — 's kik készit-vényeikkel hazánk műipara hitelének, dicsőítésének növeléséhez is járulni hazaftui köteleességök és gyö-nyörűségekhez számítják, jóleleve értesítve legyenek, mikint saját hírhedősöknek 's nemzeti dicsőülésünknek megint közel egy nagy alkalmat: az 1846ban tar-tandó harmadik magyar iparműkiállít-ás. Martius 30. 1845. Csana dy jegyző.

Budapesti napló. (April 6án.) Elölleges hilde-tés után is kedvesen voltunk meglepetve, midőn f. hó el-sejen az iparegyesületi „Hetilap“ 150 száma jött kezünk-be. Rég ohajtott tünemény ez nemzeti művelődésünk ezen eddig még igen csekély miveltetésű terén, hol a' jólét eszközei készülnek számunkra 's általa mozgalmink egy hatályos közlőnye szaporodott, mit tovább nélkülözniünk valóságos hátramaradás lett volna. Üdvözöljük tehát e' hírnököt és kalauzt a' műipar, kereskedés 's tb. mezéjén, mellyek köztünk fölvirágzását valódi és szükséges kor-kívánatul tekinteni már senki sem kétkedik, 's csak véle-mény-különbségek tusáznak még az eszme mimódoni lé-tetítésé iránt. De ha e' megindult lap, mint ohajtjuk, kitű-zött célját megközelítendi, mentek leszünk azon kétes aggodalomtul is: miképen forgassuk anyagi jobblétünk vi-torlátit. A' lap diszes negyedív alakú, esinos nyomatu 's tartalma természetesen inkább észhez mint szívhez szól. Kivánók hogy minden hazánkfa inkább színből, mint hir-ből ismerné. — Másik tünemény, mit említenünk kell, a' jour-nalistika terén, mint mult számi Lapszemelvényünk már említté is, a' „Pester Zeitung“ melly programja szerint hazánk 4ik rende érdekeit képviselve indult meg mart. 30. 's mai napig 4 száma van kezünkben; hiedelmünk szerint a' közönség részéről, mint minden újdonság, kapós lesz. Mult postán az említett Pester Zeitungra előzetés érke-zett egy levélke kíséretében, mellynek tartalma illy érte-lmü: Küldjük az előzetés a' Pester Zeitungra, de mivel az illető asszonyság németül nem tud, neki csak magya-rul küldessék. — Pest városa az emberiség tekintetében ismét egy új példával ment elő a' kisdedovoda intézet be-'s átadási telekkönyvdíját a' felső kormányhatóság helyben-hagyatával az intézetnek elengedvén. — Advinet több ne-meslelkű külföldi látogatónk példájára, állatmutatványá-nak egy napi bevételét a' pesti szegények intézetének szánta. — Az áradó Dunán többi gőzös közt új diszben

tünt fel Atila, mely ősjátja hadoszlátó módjára hatalmas ügyességgel bír a' haboszlátásban. — A' hajóhid beállítását Dunánk rendkívüli sebes s magas árja miatt késleltetni kénytelenek; azonban körülmény okozta é vagy valóságos fatum! annyi igaz, mint említők, hogy e' hó elején 11 hajója Sz.-Miklósig aprilist járt, míg Herkules torkon ragadván helyre vonozolá a' szökevényeket. — Néhány révész süheder nagyon embertelen modort követ az izraeliták ellenében átszállításkor, minap t. i. két batyus zsidót, ki csolnakukba szállt, annyira összevissza ránczigáltak, hogy a' józanabb közönség fellázadt durva bánásuk ellen. Arvai rokonink százanakint sereglenek ide, s naponként már többet láthatni közülök szorgalmas munkásságban teherszállítás, favágás st. körött is. — A' napokban egy eltévedt kis gyermeket vezettek az utcán, kinek szüléji nem valának találhatók; hasonló példája az anyai gondosságnak mint egyé ismerősink közül, ki lánykáját jókor reggel megveri, nehogy napközben sirjon, mi szépségét kockáztatná. — Alig kezdjük izlelni a' tavaszi langyot, a' kezepelel uton máris magas porföleg emelkedik, mely nemzeti színházunkat egész nyáron homályba szokta burkolni, ha csak az ég könnyei meg nem áztatják könyörületből, benn azonban még is ajánlkoznak néha kecsgető látványok, mint mult esütörtökön Weisz hazánkba ködrátvöl-kepei, kár, hogy némelyik érdekessége a' gyöngye világítás miatt esükkent. — A' szépirodalom mezején megint új jelenetekkel találkozandunk: Schedel tr ur Kisfaludy Sándor műveit több eddig még világot nem látott szerzeménnyel bővítve adandja ki; mi által a' magyar Petrarcanak s daliás korunk dalnokának neve ismét megújuland. Másik figyelemre méltó tárgy: Czakó Zsigmond, Kalmár és tengerész című derék drámai szerzeménye — melylyet bár kezdő tollból, de még is igen sikerültnek mondhatni szini hatásra nézve is — nem sokára hagyandja el a' sajtót; s így még is hamarabb látand világot, mint német fordítása, mely utóbbi valóban furesa körülmény lett volna magyar íróra nézve. — A' közelgő pestmezei tisztújítás előtüneményeül mi még itt csak egy pár bizodalom-nyilatkozásra vonatkozó éji fátylós zenét hallotunk. Mi fejlődhetik azonban mához egy hónapig azaz május 6kaig mint a' tisztújítás határnapjaink? — azt az idő mutatja meg legjobban.

A m e r i k a.

Mexico febr. 4. S. Anát, miként már röviden érintők, csakugyan elfogták. Mint dohánycsempész akart Miradorba menekülni, de a' fegyveres indusok körmei közé esett Tlacolulanál; honnét Jalapába, innét a' perotei várfogságba hurczoltatott. Mint fogoly legkevésbé sem bír azon büszke s önhitt jellemmel, mely benne a' dictatort olly igen kiösmértette. Könyörgő-levelet bocsátott a' congressushoz, melyben életért s kegyelemért esedezik, mely megalázkodása a' republica némely előkelőjeit olly indítvány-előterjesztésre bírta, miszerint a' lesújtott dictator ne mint hazaáruló idéztessék meg — a' mint t. i. ezt a' felzaklatott népdüh egykor határozta, hanem mint ollyan, ki a' benne helyezett népbizalmat kijátszta s kezébe adott igazgatói hatalommal viszált; remény van, hogy ezen indítvány mind a' két házban többséget nyerend. S. Ana még ideiglenes elnök Herrerahoz is bocsátott egy levelet, melyben ezt kéri: hogy a' kamarától számára utlevelet eszközölné ki, megemlítvén, hogy hátralevő éltét valamely idegen tartományban akarja nyugalomban tölteni. Minden hadi tiszt, kik Herrera kineveztetése óta Santa Ana parancsának hódoltak, hadi törvényszék elibe idéztetik. Az ügyevestett dictatornak Manga de Clavo mezei jóságán találtatott minden ingóságait a' veracruzai hatóság Iefo galta s később a' városba vitette nyilvános árverésen eladatandásul. Mexico most nyugott, minden a' régi bizalmas állapotban van. 13án a' fővárosnak ostromalóli felszabadíttatását sokszoros álgymögés tudatá. Bevégyödvén így az eleinte félelmes beháború, akadt ismét egy más, mely a' kormánynek egész cselekvő erejét felszólítja: éjszaka t. i. rabló és öldöklő indus csapatok barangolnak, ezek dühétől legtöbbet szenved Durango és Zacatecas kerület éjszaki része, honnét csoportonként hurczoltatnak el a' lakosok verés s jajtások közt kinos rabszolgaságra. Ezen vadak megfékzetésére az új kormány hatalmas tábor alakított, s remélik, hogy a' baj nem sokára orvosolva lesz.

Washington febr. 4. A' senatus által a' külügyekről véleményezés végett kinevezett bizottság, melyhez a' Texas keblesíttetését tárgyzó alsóházi törvényjavaslat is utasított, erről következőleg határozott: 1) A' képviselők házáól előterjesztett törvényjavaslat, mely Texast az egyesült tartományokkal összekapcsolatni akarja, félrevetették, 2) határozatott: hogy a' különféle törvényjavaslatok, egyes tartományok kormányzói határozatai, valamint a' polgárok Texas bekeblesíttetésé ellen és mellett benyújtott folyamodásaik a' senatus asztalára téssenek le. Alig jöve a' bizottság ezen véle-

ményezése köztudomásra legott Tyler, kinek elnöksége a' mart. 4én feloszlandó congressussal befejezték, kétrédbeli jelentést nyújtott át; egyike Oregon kérdését tárgyzá, mely szokatlan egykedvűséggel fogadtatott; másik a' rabszolgá-kereskedésről szól, s keményen támadja meg ezen emberiség, lealázó kezelést, de a' resp. vigasztalására legott megemlíti, hogy ezen üzletet inkább az angolok gyakorolják amerikai lobbogók alatt, ezek hitelét az embermilliók előtti csökkentés végett.

Portugália.

Lissaboni hírek szerint Minho tartományban a' nép fölzendült. Ezen újabb zavart némelyek politikai izgatás következtvényének hiszik, de inkább megközelíti az igazságot azok véleménye, kik az egészet gr. Fajal pénzügyminister újabb adózási rendszerének tulajdonítják. Mart. 1jén a' kerületi adószedők a' bor-adó behajtására San Martinho faluban megjelentek; a' nép az adót megtagadta, s lármásan jelenté ki, mikép vállaira semmi újabb terhet rakatni nem enged; s mivel a' surlódás hevesb szóváltásokat szüle, az adószedők a' sokaság bősze elől kénytelenek voltak futással menekülni; de nem sokára 30 gyalog fegyveres kíséretében megjelentek, azonban a' nemadózók használva a' közben esett időt, a' körülfekvő falvakban félre verték a' harangot, melyre számtalan paraszt esüdült össze Morgado Magalae vezérlete alatt vasvillák-kaszák- és rudakkal fegyverzetten, a' megérkezett hadi erőt megtámadák s hátranyomák, végre szidalmak közt megszalaszták. Másnap egy zászlóalj gyalogság néhány vasas lovastól födöztetve a' hely szinén megjelent, megtámadá a' népesoportot, s egy órai véres harc után, mely mindkét részről többnek éltébe került, a' zendülők et szétrobbantá. Ezzel a' esend helyreállott a' portugáli kormánylap, Diario do Governo állítása szerint. — Febr. 23án kereszteltetett meg Belem kastély kápolnájában az új k. szülött hercegnő, kinek a' keresztelő bibornok-érsek következő neveket adott: Antonia, Mária, Fernanda, Micaela, Gabriela, Rafaela de Assis, Gonzaga, Sylveria, Julia, Augusta de Braganza; Borbon, Sajona, Coburga, Gotha. — Esmetanusat utján legyen szabad e' rovat alatt megemlíteni a' mart. 16án Drezdában véghezment keresztelési ünnepélyt, hol az újszülött hgnő követk. nevekkel ajándékozott meg a' keresztelő püspök által: Sophie, Marie, Friderike, Auguste, Leopoldine, Alexandrine, Ernestine, Albertine, és Elisabetha.

Schweiz.

Mart. 6án a' szövetségi ülésben Bern canton indítványa, hogy a' jezuita-kérdésben véleményt adó választmány neveztessek ki, elfogadtatott; tagokul Mousson zürichi, Neuhaus berni, Munzinger aargani, Kern thurgau, Frei és Näff st. galleni, Druey waadti képviselők. — Ezután a' szabad csapatok fölötti tanácskozást kezdték meg. Bern indítványozá: hogy ezen tárgyban is könnyebb célérlehetés végett mint a' jezuita-ügyben, neveztessek véleményező választmány; ez ellen az igazgató canton a' szabad csapatok teljes eltörlését javasla. Ezen utóbbi mellett szavazott Luzern állítván: hogy a' szabad sereg rabló csapat módjára hordozzák szerte a' esaták ijedelmeit, éj sötétben rohanják meg a' békes népet, s rajta mind azon kegyetlenségeket követik el, miket felbőszült pártszenvedély csak tehet, s ezért az általános emberiség átkát érdemlik. A' szövetségi szerződésben a' 22 canton kölesönösen kötelezé magát béke- és rend-fentartásra, kötelessége tehát a' köztársaság gyűlésének a' szabad csapatokat eltörleni. Uri követe ehez még azt teszi: hogy a' szabad csapatok elleni gyűlölete annál nagyobb, mert a' luzerni erőszakoskodást egy nevezetes kath. ünnepen hajták végre. Ez értelemben szavaztak Schwyz, Unterwalden és Freyburg. Glarus elismeri ugyan a' veszélyt, melyel a' szabad csapatok a' jó rendet fenyegetik, mindazáltal elegendek tartja, ha azok egyszerűleg megszüntetnek, egyesek büntetésit a' cantoni hatóságoknak hagyván fen. A' vitatkozások egészmart. 10ig húzódtak, midőn Bern canton indítványa nagy többséggel fogadtatott el. A' szövetségi lap megrovólag emlékezik a' szónokok beszédeire, melyek inkább egyházi szószékekre vagy színpadokra mint törvényhozási szönyegre készítették; azért összes eredménye a' nagy nevű gyűlésnek nem egyéb: mint vastag halomra puffadt jegyzőkönyv, és semmi más. A' jezuita-ügy, habár a' radícalok száműző nézeteikkel az összes cantonokra nézve alább-

hagytak is, többséget még sem nyerend; s ennek okát is a' hosszú beszédekben keresi az említett lap, minthogy a' képviselők dörgő viharos szónoklataikban kifáradván és kifárasztatván önmegelégtelést e' szavakban keresnek: „dixi, et salvavi animam meam“ — A' szabad csapatok kérdése azonban kis többséget reményltet.

A' mart. 10ki ülésben heves ellenszólások történtek a' francia és angol hatalmasságtól a' schweizi szövetségi gyűlés elnökehez küldött jegyzékek ellen; az utóbbit ugyan, mely Schweiz függetlenségét érintetlenül akarja hagyatni, sokan helyeslék, mennyire azonban a' jelen mozgalmakat olylyasoknak állítja, melyek a' szerződést helybenhagyó fejlődnek akaratát sértendék, megrovatott; de a' második — t. i. a' francia nyilatkozvány, mely egyenesen a' schweizi népfelség belügyeihe avatkozik — közös helytelenítésben s még elnöki rosszálásban is részesült.

Mart. 19én oszlott szét a' schweizi rendkívüli szövetségi gyűlés, legkevésbé sem felelve meg a' feszült várakozásnak, melyre a' szabadelvű utasítások a' népet egyelőre jogosíták, s már is bosszus panaszok hallhatók a' roppant költségek miatt, melylyeket az eredménytelen szövetségi gyűlés elnyelt s melylyeken némely számítók szerint néhány mérföldnyi vasút építtethetett volna. A' jezuita s kegyelmezési kérdések többséget nem nyerhetvén, elhalasztattak. A' fegyveres szabad csapatokról 12 $\frac{1}{2}$ szavazat ugyan kimondá a' törvénytelent, de eldöntő határozat rólok sem hozatott; végre is daczára a' radícalok esüggedetlen eröködésének, a' rendkívüli gyűlés 12 $\frac{1}{2}$ szóval határozatlan időre szétoszlott; meghitelesítvén előbb a' szokásos jegyzőkönyvet.

Poroszország.

Posen mart. 10. A' poseni tartománygyűlés febr. 15 és 17én a' válasz-feliratot tárgyalá. A' válasz-felirat-készítésre nevezett választmány köv. javaslatot terjesztett elő: „Az igazságszeretet legkitünőbb uralkodói erénye királyunknak, melyben minden rangu és rendű alattvalói biztosítást lelnek, mely miként a' németekben nemzetiségök iránti lelkesedéseket szilárdítja, ugy a' lengyelek legdrágább jogai felett is öröklik. Méltóztatssék felséged lengyel alattvalóit, kiket a' sors hatalmas felséged kormányára alá rendelt — nemzetiségök szent birtokába kegy. iktatni, s azt elismerni, miként iktaták s elismerék azt a' hajdani lengyel királyok porosz alattvalóik iránt, hogy ekkép kormányzó és kormányzottak közt a' szeretet és hívség láncza századokig tartson s erősbüljön. — Ezen javaslat 40 szóval 9 ellen félrevetett; mert egy képviselő szerint, ezen válasz-felirati javaslat sem a' lengyelek, sem a' németek ohajtásának nem felel meg; az elsőbbek igényeit ugyan némileg kiemelé, de azért mégis ellene szavaztak, mert ezen kiemelés a' lengyel nemzet méltóságával nem azonosítható. Heves viták támadtak az iránt: neveztessek é ki új választmány a' fennebbi célra, vagy a' már előterjesztett javaslatban tétessenek kellő módosítások? A' szónokok közt néhány semmiféle felirást nem akart, mert ez szerintök: koldulás s a' nyerendő kedvezések vagy alkotvány: alamizna; a' lengyel nemzet pedig ép test s erő mellett nem tanult alamiznaért koldulni. Mások meg akarék említeni a' sajtószabadságot, mint azon egyedüles eszközt, mely által uralkodó és nép közt szeretet és bizalom támad; a' többség azonban előbbi elvéhez ragaszkodván a' válasz-felirat-készítésre új választmányt nevezett, mely szerkesztett javaslatát febr. 17én tárgyalás alá bocsátá, s ez 42 szóval 7 ellen is elfogadtatott; tartalma köv. „Felséged legkegy. parancsa következtében a' poseni nagyhercegségnek heted ízben összeült tartománygyűlése mindenekelőtti köteletségének tartja az iránti örvendezését kijelenteni: hogy a' gondviselés felséged s fels. királynéknak életét népe boldogítására veszélytől megmenté. Fels. igazságszeretete, minden sorsu alattvalóinak védelme nyújt igaz kezeséget egy mindig szerencsésb jövőről, ez biztosítja a' lengyelalattvalókat, hogy nemzetiségök szent jogai megismertetnek, s a' kor igényeihez alkalmazottan pangó helyzetükből kiemeltenek. A' történeti emlékek reményt ébresztnek bennünk, hogy Fels. lengyel alattvalóit mind azon kedvezésekben részesítendi, melyekben a' hajdani lengyel királyok alatt a' porosz alattvalók részesültenek stb. Porosz-sziléziai lapok egy történetet közlenek, melynek kegyetlensége előtt megborzad a' szelid emberiség ön-

tudata; hogy e' mivel században a' miveltebb népek közepett keresztyén vallásosság uralkodása alatt találtatik ember, ki hasonmásait kereskedési czikké aljasítani nem borzad. A' történet ez: Egy határvárosból évenként négyszer jelenik meg egy férfi porosz Szilváziának neiszi kerületében, hol gyermekeket szed őszsze, azokat a' fővárosba szállítandó, hol is számukra szerencsés jövőt biztosító műhelyeket 's kényelmes életmódot ígér. A' szülék, sőt a' gyermekek is a' főváros fényétől's ottan szerzendő gazdagságtól elvakítatva szívesen engednek, 's a' csaló fejeként minden gyermekért néhány pengő garast fizetve, gyalog vezeti, vagy inkább hajtja őket a' fővárosba. Itt piacra állítja őket a' szüle- 's hazafosztott ártatlanokat, 's kor-erő-használhatóság szerint drágábban, olcsóbban árulja őket; és kiknek? — amarsz hírbem álló mesterembereknek, kiknek ember-telen bánásmódjuk ismérves levén tanuló-inásokat nem kaphatnak; ezek 4 — 8 huszason vásárolják meg a' szerencsétleneket, kik azután a' legaljabb és keményebb munkát éhség és piszok közt a' mester verése, legényeinek durvaságai alatt mintegy rabszolgáigában töltik; szabadságuktól végkép megfosztatnak, nehogy vagy megszökjenek, vagy hazájok-

ba nyomorukat tudató levelet küldjenek. Ezen gyermeküzet az említett vásárló által már 80 ízben foganatosított.

Törökország.

Konstantinápoly, febr. 26. A' magas porta végre megegyezett az öt hatalmasság követeitől az elibe terjesztett föltételekben Libanon lakosságára nézve, mellyek szerint a' keresztyének ügyei fölötti bíráskodás és felelősségtelen intézkedés az igazgató pasáktól elvétetik, 's ezen hatalommal csak olly ügyekben ruháztatnak fel, mellyek másutt el nem dönthetők. Így vélik a' hatalmasságok a' maroniták és drúzok közti folytonos békétlenségeket megszüntethetni. — A' mostan uralkodó török császár ujolag jelét adá népe iránti jótékony vonzalmának. A' nagy vezér t. i. a' szultán parancsára febr. 15én a' tartományi helyhatóságok 's igazgatókhoz olly intézvényt bocsátott, mellyben meghagyja ezeknek, hogy a' hatóságukhoz tartozó, józan magok viselete, hazafiság 's értelmiség által kitünő törökök és raják közül kettőt válasszanak, 's azokat a' fővárosba küldjék, hol a' birodalmi kereskedés, ipar, 's földmívelés elősegítési módjairól, 's eszközeiről tanácskozzanak, 's az uralkodó császárnak ezekről véle-

ményt adjanak. Így igtatja be lassanként a' népet a' kor mindenható szelleme igazságos jogaiba! Törökország ugyan rok k a n t, mellyet egyfranciaalap szerint, csak saját gyöngesége tart fen, de ha a' megkezdett ujítások áldásos nyomán férfiasan fog haladni, 's elég erőt fejthet ki a' halálételek leküzdésére, néhány évtized mulva ott áll, hova más nemzetek századok mulva jutottak; mert itt a' nép kezdé a' reformot, ott pedig a' kor mány nyújtá ki karjait a' jobbitások terére! — Három napi álgdyörgés hirdeté a' birodalmi főváros la kosinak egy hgnő születését, 's vele a' császári család szaporodását. Az új szülött neve: Sami é (fenséges sublime) Mehemed Ali, jövő nyáron a' szultán testvérét Adile szultánát vendi nőül.

Ausztrália.

F a i t h nevű amerikai hajó kapitánya Sydney-től Valparaiso felé evezteben 1843. oct. 31én a' déli szélesség 21°10' 's a' nyugati hossz. 138°54' közt egy új szigetet fedezett föl, terjedelme 6 angol (1 1/2 német) mérföld, mellyet hajója nevével: „hit szigetének“ (isle of faith) keresztelt, földjét termékenynek mondja. A' tengervíz ezen sziget körül olly mély, hogy a' mélységmérő fenékre sehol sem akadhatott.

28dik szám.

É R T E S Í T Ő .

1845.

„Pannónia térképe a' harmadik században“ készítése alkalmakor csak bizonyos számú példányokat szándéklottam nyomtatni, de több tudós barátim hathatós felszólítására felémet megváltoztattam. Minthogy ezen munkámmal nem nyereszkedés elvét magamra etnikailag kötelezőnek tekintem, kijelentem, hogy ezen munkámat közreboacsátván, a' bejövendő pénz 3/4 részét az árva, 1/4 részét pedig a' szepesi szegényeknek küldendem olly móddal, hogy a' könyvek 's térképek szerzésére 's rézmetszésre tett tetemes költséget — fáradságom szinte számba nem vétetvén — egyáltalán visszapótoltni nem kívánom, hanem csak a' papír, nyomás és az emberszerető dörék Conci ur részére járandó igen mérsékelt bizományi díjt vonandom le. A' munka belbecsét ítélek meg a' tudósok. Külső alakja minden honfit anynyival inkább kiélégíthet, minthogy honunkfia által vésetett, 's itt készült első aczélfengerű nyomdán pesti fi által nyomtatott nemzeti papírra, ennél fogva ki ezen műből vesz, az a' szenvedő emberiség vigasztalása felett a' nemzeti ipart is előmozdítja. Egy példány ára 1 f p. p. fiemei velinen 12 krral több, kapható Conci ur műtárában a' váczintezésben. Kérve szólítok fel tehát minden emberbarátot, törvényhatóságot, társulatot, 's szerkesztőséget, a' czélt tekintve, vevésre, 's vevők szerzésére. Igen le lennék kötelezve, ha a' t. cz. vevő urak becses neveiket megtudhatnám, mert a' tisztelt közönségnek utolsó fillérig fogok számolni. Pesten kívül megjelenő hírlapok e' jelentés 's ajánlat felvételére megkértem. Barkóczy R o s t y Z s i g m o n d.

3-4 Ház-árverés. Sz. k. Buda fővárosában főútczában a' Dunasoron 58ik sz. a' latti az új hidtól második, jó anyagokból épített átalház, mellyert már 49 500 f. v. p. ajánlatot, az örökösök kívánságára 1845. aprilis 10ik napján a' városi telekhivatalban **utóljára** fog árvereztetni, azon megjegyzéssel, hogy a' vételösszeg egy része az illető árva teljeskorúsáig száztóli hat kamat mellett a' házon maradhat.

Hirdetvény.

A' Magyarországon létező királyi bécsi Ferencz-Csatorna meghosszabbításánál előforduló földmunkálatok iránt.

A' földmunkálatok az érintett csatornameghosszabbításnál, legfőbb rendeltvény következtében, árlejtés 's írott ajánlatok benyújtása ujján a' legkevesebbet követelőnek fognak általengedtetni. Erre nézve a' tervek a' munkálatok leírása, különféle munkanemek árjegyzéke, 's a' költségzámítás, a' munkálatok mennyisége 's minemőségének előadásával az építvényi vádlat általános és különös feltételeivel együtt, mindennap a' hivatalos órák alatt valamint Budán a' m. kir. udv. Kincstárnak, ugy Bécsben a' közönséges cs. k. Kincstárnak kiadó-hivatalnál megtekinthetők.

Ezen vállalatnál általában e' következő kiszabások határozottak meg:

- 1) Az 5075 öl hosszúságú csatornai medernek 60 0' 0" fokig (Cotte) 7 öl 2 láb széles talpra eszközözendő kiásatása a' Duna bal partján a' legmagasb vizállás föltől 3 lábnyi magúságra tervezett töltés emelendésével együtt egészben, azaz minden mellette előforduló munkák és kellekkel együtt kitétetni, 's csak egy vállalkozónak, vagy vállalkozó tarsulatnak, melly egy teljes hatalmu megbízott által képviseltetendő lesz 's mellynek tagjai minden esetre együtt 's egyetemben szavatosan egyik a' másikért lekötelezendők lesznek, létesítendés végett általengedtetni fog. Ezen 5075 öl hosszúságú mederből 120 öl nyíri fenék-szélességre és 60' 0" 0" fokig 1555 öl egészen kiásandó, 1950öl pedig moosáros területen többé kevésbbé mélyzendő, 's szélesbitendő, végre 1450 ölnyre már eléggé mély árkok csupán lejtésülések 's a' szakadások és fokok eltöltésével, vontató-járdával ellátandó általvételi térletvénymellett, minden nap a' szokott hivatalos órákban, azonban legfeljebb 1845ik évi majus hó 6ik napjának déli 12ik óráig okvetetlen be-

időszakonkénti használat végett ajánlatot, olly feltétellel azonban: hogy a' gép használata alatt ezzel összekötött mindennemű költségeket a' vállalkozó sajátjából viselni és a' gőzgépet tökéletes jó karban visszaállítani köteleztetik.

2) Az egyes munkálatok, mellyeket a' vállalkozó 1846ik eszt, november 15ö napjáig bevégezni köteles leend, 's az azokért felszámított költségek összegei e' következők:
Az egész kiásás 's egyéb földmunkálatokért 140,028 ft 51 1/2 kr.
az erdőirtásért 1,968 — 45 —
a' nádirtásért 187 — 30 —
különös eszközökért 's előre nem látott esetekre nézve, az egész kiásás 's egyéb földmunkálatokért 5,601 — 93 1/2 —

felszámított költségnek 4% vagy öszeves pengőben 147,786 ft 15 1/2 kr.

A' fentebbi költségek, általános öszveg gyanánt, olly formán állapittatnak meg, hogy a' fizetés a' külön munkálatokért kiszámított egységi árban (Einheitspreise) tekintetbe véve az érintett általános öszvegből megajánlandó száztóli engedvényt, csak akkor történetnek, ha a' Csatorna területi fo'yamatában valamely lényeges változás jöne közbe; azért a' vállalkozni kívánók ajánlataikban nemcsak nyilván kitéendik, melly száztóli mennyiséget akarnak az egész építési öszvegből engedni, hanem egyszerszind határozottan kijelentendik, hogy azon száztóli engedvény azon esetben is fenáll, ha a' munkálatok csak egyes része lenne külön fizetendő.

3) Az írott ajánlatok, mellyek vagy Budán a' m. kir. udv. Kincstár, vagy Bécsben a' közönséges cs. k. Kamara kiadó-hivatalnál, ezen hivatalok igazgatója által kiadandó általvételi térletvénymellett, minden nap a' szokott hivatalos órákban, azonban legfeljebb 1845ik évi majus hó 6ik napjának déli 12ik óráig okvetetlen be-

adandók, jól lepecsételve 's kívülről ezen felirattal „Vállalási ajánlat a' Magyarországon létező k. bécsi Ferencz-Csatorna meghosszabbításánál előforduló munkálatokra“ ellátandók lesznek.

Az ajánlat tartalmában foglaltatnia kell: a) a' száztóli engedvénynek a' fen kitétt általános öszvegből, mellyel az ajánlkozó az érintett munkálatokat végbe vinni magát lekötelezi, ezen száztóli engedvény szám- 's betű szerint kijelentendő.

b) Azon nyilvános kijelentésnek, hogy az ajánlkozó az általános és különös építési föltételeket, a' munkálatok leírását és általjában valamennyi ezen építvényt illető terveket és költségzámításokat megtekintette, azokat kellően megértette 's neve aláírásával ellátta legyen 's az abban előforduló határozatokat pontosan megtartani kívánja.

c) A' hiteles bebizonyításnak az ajánlkozó által már létrehozott építvényekről 's az ő tehetsége 's képességéről a' jelen vállalkozás kivételére való nézve — végre

d) kereszt- 's családi neve sajátkezü aláírásának, az ajánlkozó állapotja 's lakhelye megjegyzésével.

Minden ajánlathoz csatolandó lesznek a' bécsi cs. k. közönséges kincstári pénztár, vagy a' budai m. k. kincstári főpénztárnak azon hivatalos bizonyítvénya, hogy az ajánlkozó a' fen kitétt kiszámított öszvegből eső 5 pctnyi bánatpénzt 7400 frttal pgő pénzűl vagy készpénzben, vagy tehermentes ausztriai statuskölesönlevelekben, mellyek a' letéti napot megelőző bank napján létező bankértékben beszámítandók lesznek, letéti legyen; vagy pedig egy a' bánatpénzhez arányos, a' cs. k. bécsi Kincstár ügynöksége (procuratura) vagy a' m. kir. ügyek igazgatósága által elfogadhatónak ismért kezességi biztosíték melléklendő lesznek.

Azon ajánlatok, mellyek ezen kitézéseknek tökéletesen meg nem felelnek, vagy mellyben a' kiszabott feltételektől eltávozások történetnek, 's mások tétének, tekintetbe vétetni nem fognak.

5) Benyújtott ajánlatok többé vissza nem adatnak 's az ajánlkozó beadott ajánlatára nézve a' beadási naptól fogva az eziránt hozandó végzésig lekötelezve marad, a' kötelezés a' Kincstárra nézve pedig csak azon naptól kezdődik, mellyben a' nm. m. k. udv. Kincstár részéről az ajánlatra a' helybenhagyás kimondatik.

6) A' benyújtott ajánlatok fen kitézött napon az e' végett nevezett biztosság által felbontatnak, 's csak azok fognak tekinthetbe vétetni, mellyek szabályszerint szerkesztve, 's a' fentebbi kijelent bizonyítványokkal ellátva vannak. Elsőbbség azon ajánlatnak fog adatni, melly a' Kincstárra nézve leghasznosbnak fog találtatni feltéven, hogy az ajánlkozó személyes tulajdoniál 's tárgyszereténél fogva is elégséges biztosítékot nyújt.

7) A' mint valamelyik ajánlat elfogadtatása elhatározva lesz, azonnal a' vállalkozó arról értesített 's vele szerződés kötött fog.

A' többi ajánlkozónak letett bánatpénzök 's öketillető okleveleik visszaadati 's ez által ok az elfogadott lekötelezésekről ajánlataikra nézve felmentetni fognak. A' vállalkozó által letett bánatpénz biztosítékul visszatartatik; mindazáltal megengedtetik neki a' helyett egy más elégséges biztosítékot állítani.

8) Ha a' vállalkozó azon időre, melly tudára fog adatni, a' szerződés-kötésre 's a' létesítendő munkálatok általvételére sem személyesen sem megbízottja által meg nem jelenend; akkor a' Kincstárnak szabadságában álland, a' letett bánatpénzből 5000 pgő frtot letartóztatni. Ha pedig további felszólításnak sem enged, akkor a' Kincstár jogosítva lesz, 's szükségesséket a' vállalat kivételére, a' vállalkozó minden további meghallgatása nélkül az ő kárára 's költségére elrendelni.

9) A' fizetések a' vállalkozónak munkálkodásai haladása arányához képest részletesen fognak történetni:

Errennézve a' száztóli engedvény lerovása mellett mutatkozó építvényi öszveg 40 gyenlő részletre osztatni 's a' vállalkozónak köve'kező módon fog kifizetnetni:

Mihelyt a' vállalkozó annyi munkát bevégezt, hogy az az első részletre eső járandóságot értékeben két harmadával felülmulja, igénye lesz az első részlet kifizetésére. A' második részletet megkapja, midőn a' két és két harmad részlet somáját megérdemlette, 's e' szerint köteleztetik mind annyiszor, a' mennyiszor valamely részlet kifizetését igényelné, két harmadával többet, mint ez felér, a' munkából bevégezni. Ezen mérleg szerint fog folytatatni a' fizetés egész az utolsó-előtti részletig. Az utolsó előtti 's az utolsó részlet pedig csak akkor fog a' vállalkozónak kifizetnetni, midőn a' végső ünnepélyes megvizsgálás (Kollaudirung) 's végső nyilvánosítás (final Liquidirung) megtörtént, 's erre nézve a' nm. m. k. udv. Kincstárnak helybenhagyása következtet.

Midőn a' vállalkozó munkálatai után valamely részlet kifizetését igényelni kívánja, akkor neki a' kincstári építési felügyelőség részéről, melly a' munkálat folyamáról rendes naplót vezetni fog, bizonyítvány kiszolgáltatóndó lesz, mellyel a' vállalkozó a' kifizetendő pénz utalványozása végett a' nm. m. k. udv. Kincstárnál magát j- lentendí.

A' mennyiben az egész építvényi öszveg közbejött módosítások következtében csekélyebb lenne, mint a' költségzámításban foglaltatik, erre a' bizonyítvány kiadásában olly módon fog tekintet vétetni, hogy a' végső ünnepélyes vizsgálatig a' jelen szakasz elején érintett részletekből kettő folyton fizetetlen maradjon.

Ha pedig ezen sommák egyike vagy másika felülmulatnak, akkor a' vállalkozónak meg lesz engedve, előleges fizetésért folyamodni, melly részre csak a' nm. m. k. udv. Kincstár különös engedelmé mellett teljesíthetetik. De ezen esetben is két részleti járandóságnak a' tökéletes nyilvánosításig visszatartóztatva maradnia kell, Budán mart. 18. 1845. 2-3

Gőzösök indulása f. aprilisben:

1-4
 Linzből Bécsig, minden páros napon.
 Bécsből Linzig, minden páros napon.
 Bécsből Pestig, naponként.
 Aprilis 14-ig a Bécsből indulások naponként délutáni 3 órakor történnek; a gőzös az éjt Pozsonyban tölti, s másnap reggeli 6 órakor Pestre indul.
 Aprilis 16-tól kezdve a gőzösök Bécsből Pestre egy nap megérkeznek. (Indulási idő reggeli 5 óra.)
 Pozsonyból Bécsig, aprilis 15-től kezdve, naponként indul reggeli 6 órakor egy külön gőzös, melly ugyanazon napon délutáni 3 órakor Bécsből Pozsonyba visszaindul.
 Pestről Pozsonyig és Bécsig naponként reggeli 7 órakor.
 Pestről Zimonyig hetenként négyszer, ugymint: vasárnap, kedden, szerdán és pénteken reggeli 5 órakor.

A kedden induló gőzös, a Dráva-folyón, ugy le- mint felfelé, Eszékig megy, s azután útját tovább folytatja.
 Pestről, Giurgevon és Galatzon által (az oláh részen) Konstantinápolyig, april 6 és 20.
 Pestről, Widdin-, Rustzuk- és Galatzon által (a török részen) Konstantinápolyig, aprilis 13- és 27-kén.
 Zimonyból egyenesen Orsovára, hetenként kétszer, ugymint: kedden és pénteken.
 Zimonyból Pestre, hetenként négyszer, a Tiszával (Szeged) és Drávával (Eszék) egyesüléssel. Az indulási napok és órák Zimonyban tudtul adatnak.
 Orsovától Galatzig, az oláh részen, aprilis 9- és 23-án.
 a török részen, aprilis 2-, 16 és 30-án.
 Az utazók, Orsovától a Vas kapu által, jól födelezett evezőshajókon fognak az alsó gőzösig szállíttatni. A távolság 2 1/2 német mérföld, és az illető helyre mintegy 2 1/2 óra alatt oda ér.

Orsovától egyenesen Zimonyig, hetenként kétszer, szerdán és szombaton.
 Galatztól Konstantinápolyig (az ausztriai Lloyd gőzöseivel) aprilis 6, 13, 20 és 27-én.
 Galatztól Skela-Cladovig és Orsováig (az oláh részen) aprilis 13- és 27-én.
 Galatztól Cladosnitza- és Orsováig (a török részen) aprilis 6- és 20-án.
 Konstantinápolyból Galatzig (az ausztriai Lloyd gőzöseivel) aprilis 1, 8, 15, 22 és 29.
 Az indulások aprilis 1-, 15- és 29-kétől összeköttetésben állanak a jobb parton (török részen) járó hajókkal, ennél fogva az Ausztriába szándékozó t. cz. utazóknak ajánlatik. Az ezen napokon Konstantinápolyból elinduló utazók Galatzra megérkezésükkor azonnal a török részen járó folyóvízi gőzöskre vétetnek föl és Orsovára szállíttatnak. A közvetlen tovább szállítás, az oláh részen, azon okból nem történhetik, mivel csak a kitöltött vesztéglés után léphetnek az oláh részen járó gőzöskre.

A t. cz. utazók, a szükséges rend-fentartás és kölcsönös bátorlás tekintetében kéretnek, hogy utjegyeket — mellyek kényelmességük végett ez évben mindenkor érvényesek — a gőzös elindulása előtti napon méltóztassanak váltani, ugy szinte nagyobb uti-táskájokat is az e' czélra határozott helyen (a hivatal udvarában balra) bevény mellett átadni.

Mivel a Pozsony- és Bécsig menő gőzösknek Budán a' bontatásánál naponkénti kikötése a' tisztelt közönség kényelmessége végett állapítottat, s ez által pedig a' fenálló rendszabály meg nem zavartatik: ennél fogva kéretnek a' t. cz. utazók, hogy utjegyeket az indulás-előtti napon Pesten a' hivatalban váltsanak és nagyobb uti-táskájokat is ugyanott adassák át; — mivel jegy nélkül a' gőzöskre lépni tilos.

Áruk és termények, ugy a' felső mint az alsó kikötőhelyen, naponként feladhatók (de az alsón csak déli 12 óráig); a' felvételek mindkét helyen csak annyira terjedhetnek, a' mennyire azokat az ottani tér engedi, és ha lehet, a' javak a' legközelebbi napon elküldetnek.

Az összes áruk és termények az átadási sor szerint szállíttatnak el, ennél fogva kéretik, hogy mindegyik kötegghez, vagy mindegyik áru részlethez az illető teherlevél átadassék, különben illy teherlevél nélkül semmiféle javak sem fogadtatnak el.

A' Pestre érkezett javak, partrai kirakodás után, 24 óra alatt elvitessenek, különben azonnal a' költség és a' netalan történhető veszély az átvétőkre barmadik.

Az utazó- és teher-árjegyzékek az alulirt hivatalban megtekinthetők és ugyanott, kívánatra, azon árjegyzékek ingyen is kiszolgáltatnak. **Gőzhajózás hivatal.**

Árverési hirdetés.

A' zombori kir. kincstár-igazgatóság részéről hírvadatik: hogy a' tiszta-melléki kir. koronai uradalom keblébe helyezettett következő magvaszakadási nemes udvar-telek, az illető községek járásán használandó, s alább szám szerint kitett marhák szabad legeltetési jogával együtt, f. 1845. évi július 8-ik napján O-Bécsén az ottani k. kincstári tisztartóság írószobájában reggeli órákban tartandó nyilvános árverés után a' legtöbbet ígérők f. 1845. évi november 1-től egy esztendőre haszonbérbe fognak adni, névszerint:

Szám	Nevezetesen	Belső állományok.		Szabad legeltetési jog.	
		2000 öllel számított láneczek.	Szántó-földek.	Szarvas-marhákra.	Juhokra.
1	Mártonyosi határban	—	60 ²⁹⁴ / ₂₂₀₀	40	150
2	A' zentai	—	66 ¹⁴³⁰ / ₂₂₀₀	30	100
3	Ada mezővárosában	1302 ²²⁰⁰ / ₂₂₀₀	—	—	—
4	Moholy helységében	1306 ²²⁰⁰ / ₂₂₀₀	—	—	—
5	O-Bécsén, és határában	4369 ²²⁰⁰ / ₂₂₀₀	359 ¹⁶⁹⁵ / ₂₂₀₀	180	630
6	Földváron	1460 ²²⁰⁰ / ₂₂₀₀	174 ⁷⁴⁵ / ₂₂₀₀	90	450
7	Sz. Tamáson és	1100 ²²⁰⁰ / ₂₂₀₀	78 ⁷⁷ / ₂₂₀₀	50	180

A' bérleti szándékozók tehát a' szükséges bántapénzzel, 100 öll 10 ft pgnz számítva, a' fenérintett napon és helyre hivatalosak; a' bérlet feltételei pedig eleve megtudhatók mind a' zombori kir. kincstári főigazgatóságnál, mind az illető o-bécsi kir. kincstári tisztartóság hivatalánál. 1-3

A' tolnai Szelet-selyem-egylet az alapszabályok értelmében ez esztendőben következő selyemvállalat iránt tartandó tavaszi és tisztújító közgyűlése april 21-d. napján fog Szegzárdon a' ns megye házában reggeli 10 órakor tartatni, mellyre a' t. cz. részvényes urak s általjában minden ügybarát szívesen meghívattatnak. Egyszersmind kéretnek a' részvényes urak, hogy f. 1815-ik esztendőre járó részvénytartozásukat a' kihíresztelés napjától kezdve majus 15-d. napjáig, a' mult évekről elmaradtakat pedig július 31-ik napjáig fizessék vagy fizetessék le Albanich Gy. János egyleti pénztárnok urnát Szegzárdon, különben az alapszabályok 16-ik szakasza értelmében a' kijelölt határidőn túl három hónap multával a' folyó esztendői nyereséget, melly az egylet javára marad, elveszik, ezután is hat hónap alatt nem fizetők pedig az egyletből kitoröltetnek s az egylet értékében fekvő részüket, ezen előre általuk elfogadott feltétellel fogva elvesztik. Az 1815-ik eszt. február 21-én tartatott választmányi ülés határozata következtében. — Stann Ferencz egyleti jegyző. 2-3

N. szabad kir. Szeged városa részéről közhírré tétetik, hogy az utcai kövezésre három egymást követő évre f. 1845-ik majus 1-től kezdve 1848-ik majus 1-ig

szükséges jömineműségű tört köveknek áresőkentése f. é. april 24-ére határozott legyen. Ezenkint Arad-tájéki bányákból egy száz, ledincei bányákból egy száz ötven, a' mohácsi bányákból egy száz ötven — összesen 400 k. öll kiváttatnak olly formán, hogy a' raost említett mennyiségek felemindenkor augusztus végeig, másik fele majus 1-jeig okvetlen beszállíttassék, elmulasztás esetében a' vállalkozó 100 pengő frt bírsággal fog büntettetni. Vállalkozni kívánók tehát ezennel felhívattatnak, hogy legalsó ajánlatukat írásba foglalva és lepecsételve f. évi apr. 24-én déli 12 óráig a' fenémlített város polgármesteri tisztségébe minden 100 k. öllre 206 — és így 150 k. öllre 400 pengő frnyi bántapénzzel s a' birtok hiéles kimutatásával be küldje, egyszersmind iratában kijelentse, hogy évenként a' fenn kijelölt mennyiség felül nem szándékoznék é' többet s mennyivel szállítani? Aprilis 24-én 12 órán tul érkezett levelek, ugy ezen áresőkentésre későbbi ajánlatok nem fogadtatnak el a' feltételek a' kebelbeli számvevői tisztségben addig is megtekinthetők. 2-3

Hirdetés.

A' nagygu m. kir. udv. kincstár részéről ezennel közhírré tétetik: mikép a' pesti angol kisasszonyok nevelő intézetében f. é. majus 1-én egy nemtelen származásu kincstári tisztviselői növendék-leány helye fog megüresülni. Az illető szülek vagy gyámtyúk tehát értesítetnek, hogy folyamodásukat legtovább f. é. aprilis utolsó napjáig bezárólag a' m. k. udv. kincstár iktatói hivatalába nyujtsák be. Megkiváttatnak pedig ennek elnyerésére e' következők:

1) Hogy ezen nevelő-intézetbe jutni kívánkozó növendékek csak valóságos m. kir. kincstári, gazdasági, bányászati, vagy postai nemtelen származásu tiszt leányai vagy árvái, és 8, legfőbb 12 évesek legyenek.

2) Hogy az eszedő levelekhez következő négy rendbeli eredeti bizonyítványok mellékelessenek, ugymint: a) a' növendék keresztlevele; b) annak nemtelenségéről szóló hiteles bizonyítványa az illető hatóságnak, c) himlőoltási, vagy arról szóló bizonyítvány, hogy a' növendék a' természetes himlőből szerencsésen gyógyult, s d) orvosi bizonyítvány a' növendék jó egészségi állapotjáról, és éptestalkotásáról, végre

3) hogy az eszedő levelekben az is megjegyeztesék: hány élő gyermekök vagy árvájok legyen az illető atyáknak, vagy gyámtyáknak, és mennyi időt töltöttek legyen a' kérdéses atyák kincstári szolgálatban. 1-3

Csődület.

A' nm. m. kir. udv. kincstár rendelése következtében ezennel közhírré tétetik: hogy a' Doroszlói kir. kincstári erdő-tisztviségnek a' segédi szolgálat, mellyel rendes lakáson kívül esztendőnként készpénzben 200 frnyi fizetés, természetnyelvekben pedig 21 pozs mérő kétszeres-buza, 12 öl kemény tűzifa, 36 mázsa szén, 1 öl tavaszi és egy öll téli szalma, összekapcsolva van ürességbe jött. A' kik tehát ezen a' 12-ik díjosztályba tartozó szolgálatot folytatni kívánnak, a' szükséges oklevelek ellátott folyamodásaikat, mellyekben magukat az erdősi tudományok és földmérésben letett próba-vizsgálatról igazolni tartoznak, legfőbb az idei Szent-György hava 30-kaig a' zombori k. kincstári igazgatósághoz nyujtsák be. 1-3

Hirdetés.

A' nm. m. k. u. kincstár rendeléséből a' huszti kir. kam. tisztartói kerületben nyilvános árverés után, a' huszti tiszt. hivatal irodájában f. évi majus 5-én szokott délelőtti órákban, f. évi nov. 1-től kezdve 3 egymástán következő évre követk. kir. haszonvételek bérbe adatnak, ugymint:

- Koronai Huszt mezővárosában:
- 1) A' vendégfogadás és italmérés a' huszti nagy vendégfogadóban.
- 2) Az ugynevezett iza-utcai kormama.
- 3) A' serház-utcai kormama.
- 4) Az italmérés jog Koczegben.
- 5) Az italmérés jog a' novoszeli-utcai-utczában.
- 6) A' kóser italmérés jog Huszton.
- 7) A' várhegy-alatti nagy uradalmi pincze.

Técsón:

- 8) A' nagy vendégfogadó a' vámnál levő kormamával együtt, szabad italmérés joggal.

Gabonaár váltó garasban, Pesten pesti, egybeült pozs. méről értve.

	april 1. (pesti m.)	Tisztáboza.	Közteszer.	Rozs.	Árpa.	Zab.	Kukorica.
Pesten,	apr. 1. (pesti m.)	125-144	92-100	86-92	— 74	52-64	88-95
Szegeden,	mart. 2. (poz. m.)	60-64	45-50	—	35-41	42-46	50-60
Pécsen,	" 6. "	70-75	55-60	45-50	—	—	45-50
Győrött,	" 6. "	70-82	52-60	52-57	35-42	37-38	52-56
N.Szombatban,	" 18. "	94-106	—	64-68	48-49	36-38	—
Mosonyban,	" 20. "	84-113	—	62-71	40-49	40-47	57-68
Pozsonyban,	" 21. "	94-101	—	63-68	46-50	40-43	62-65
Miskolczon,	" 19. "	75-80	60-65	50-55	33-40	26-28	40-42

- Visken:
- 9) A' nagy vendégfogadó a' városban szabad italmérés joggal.
 - 10) A' savanyvízi fürdő várhegyen.
- Kerekhegyen:
- 11) A' kerékhegyi kormama szabad italmérés joggal.
 - 12) Az ottani uradalmi malom.
- Talaborfalván:
- 13) Az uradalmi malom.
- Dulfalván:
- 14) Az ottani uradalmi malom.
- A' szenesivolt s ó handalban:
- 15) Az italmérés jog.
- Szaldoboson:
- 16) Az uradalmi malom.
- Verchovinán:
- 17) Az ökörmeezi kormama szabad italmérés joggal.
 - 18) A' szolymai kormama szabad italmérés joggal.
 - 19) A' losánszakai szabad italmérés.
 - 20) A' sztrihányai szabad italmérés.
- A' bérleti szándékozók tehát a' fent kijelölt napon és helyen reggel 9 órakor, a' szükséges bántapénzzel ellátva, megjelenni kéretnek. Az árverési feltételek Huszton a' fentnevezett tisztartónál, nemkülönb a' m. k. udv. kincst. számvevő tisztségénél megláthatók. Budán, febr. 28-án. 1845. 2-3

Harmadik hirdetés

magyar aláírásu szent képekről.

Van szerencséma' t. cz. közönségnek magyar aláírásu szent képeim 3dik s gazdagabb kiadását hírvad adni, mellyek 9 rendbeliek, részint magam és mások rézmetszvényei, részint rajzaim szerint Pesten készült könyvomatok százezer példányban kiállítva. — fr. kr. *ezüst pénz.*

- Az első rendükből (ékes arany nyomatok) 12 kép 24
- 2. rendükből (fölemelegült ó izlésű szines papíron) 100 1
- 3. rendükből (ugyanazok fehérpapíron) 100 50
- 4. rendükből (fekete réznyomatok szines papíron) 100 50
- 5. rendükből (fehér papíron) 100 40
- 6. rendükből (kisebb, de ékes arany nyomatok) 24 24
- 7. rendükből (feketén szines papíron) 100 40
- 8. rendükből (fehér papíron) 100 30
- 9. rendüek nagyobb Krisztus és sz. Mária képek, egyenként 1 és 2 krjával.

Szereshetők képeim Esztergomban a' f. t. helynökségben (vicariatusban), Tillmann Ádám kereskedőnél, s alulirt kiadónál; Nagyszombatban szinte a' f. t. helynökségben; Budán a' Religio-Nevelést szerkesztő hivatalban; Pesten Sujánszky Antal leopold-városi káplán urnál. — Hogy pedig művemmel ezélt érhessek, bátorodom a' n. t. egyházmegyei titkoknak urakat alázattal kérni, hogy mind ezeket a' megyei f. t. papságnak tudtural adni s ajánlani ne terheltessek annyival is inkább, mivel a' jövedelem nevezetes részét ez alkalommal is a' szegény és nagybold szorgalmu iskolás gyermekeknek szenteltem. Esztergomban februariusban 1845.

Majer István s. k. áldozópap s mesterképező intézeti tanár. 3-3

Dunavizálás: april. 5-én: 15' 10" 0" a' 0 fölött.